Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Building Balance

Provincie Noord-Brabant

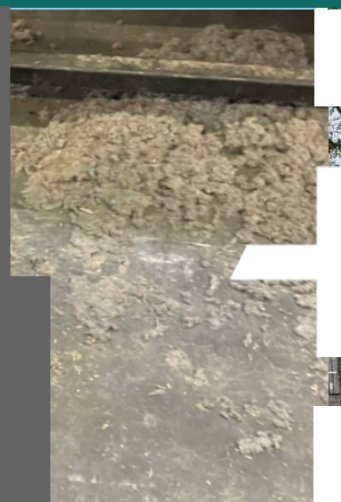
interreg Co-funded by the European Union North-West Europe Circular Reno

Rabobank

Van Land tot Brabant

[redacted] – *Building Balance Ketenregisseur voor Provincie Noord-Brabant*

Klimaatdoelen Nederland

Van **55%** minder
uitstoot broeikasgassen
in **2030** *(t.o.v. 1990)*

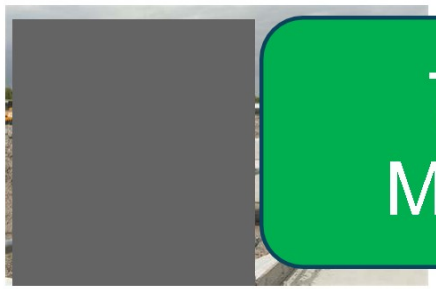
Naar **100%**
klimaatneutraal
in **2050**

HET 1,5-GRAAD BUDGET VOOR NEDERLAND

712 Mton

NEDERLAND

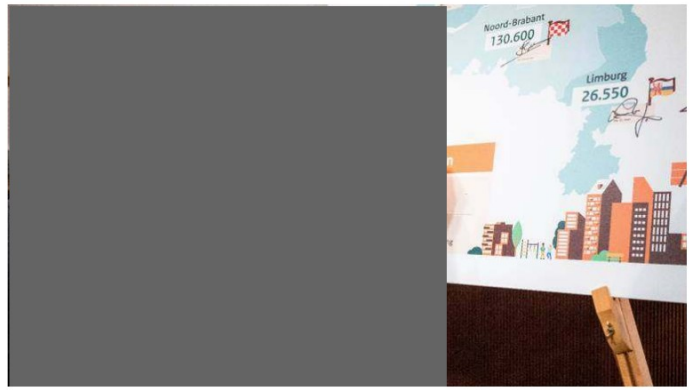
78 Mton

SECTOR BOUW

18 Mton

WONINGBOUW

900.000

45 Mton

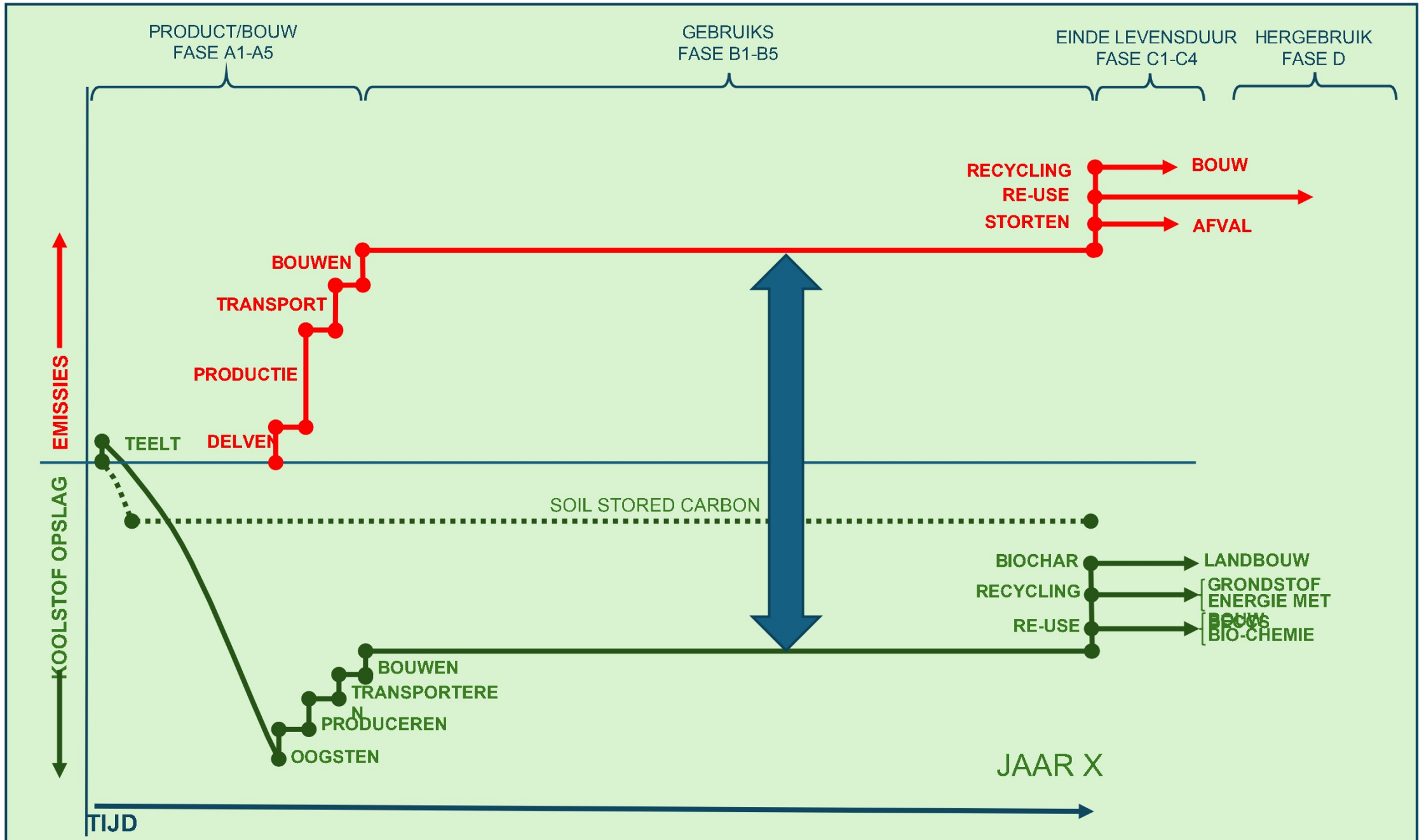
Niet bouwen

Anders bouwen

Recycled bouwen

Biobased bouwen

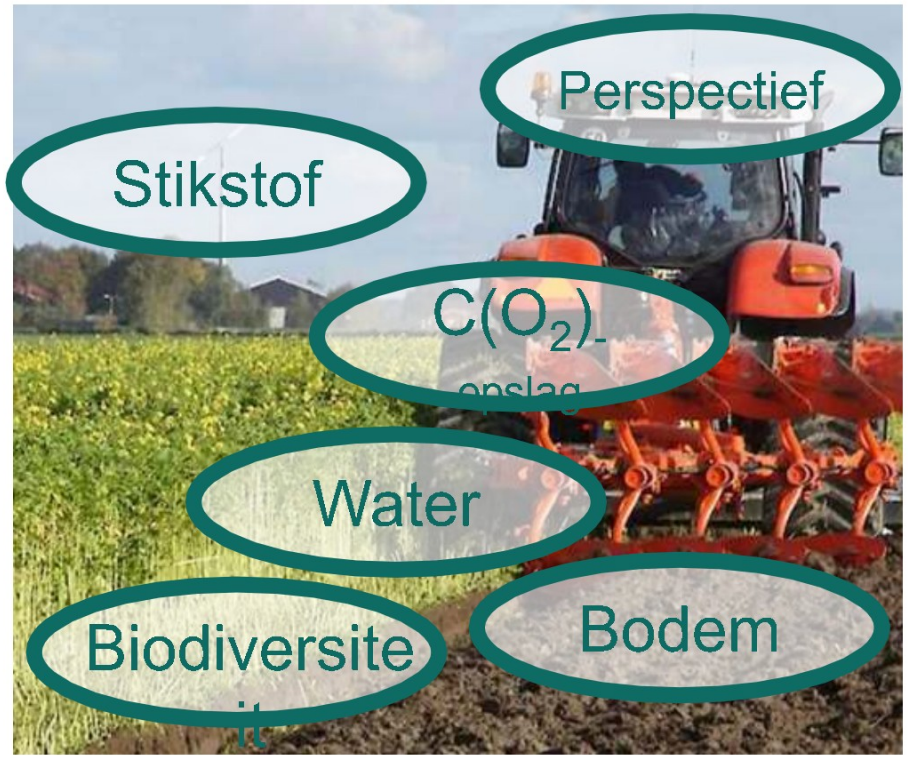
Laag impact bouwen

bron: J. Kriegh, C. Magwood, C. Srubar (2017) | bewerkt: Gideon Building Transition Tribes

VAN LAND NAAR PAND

Building Balance

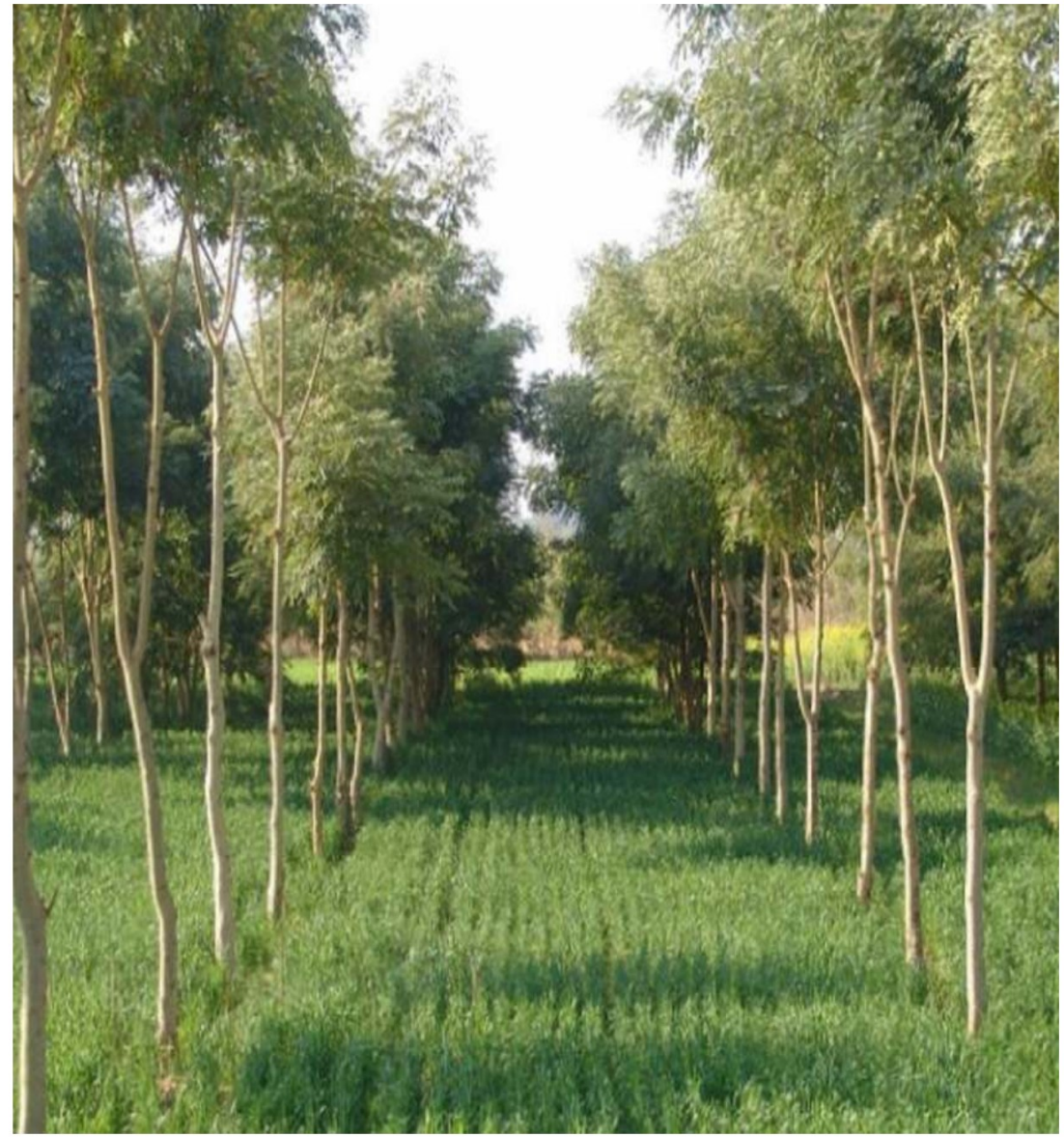

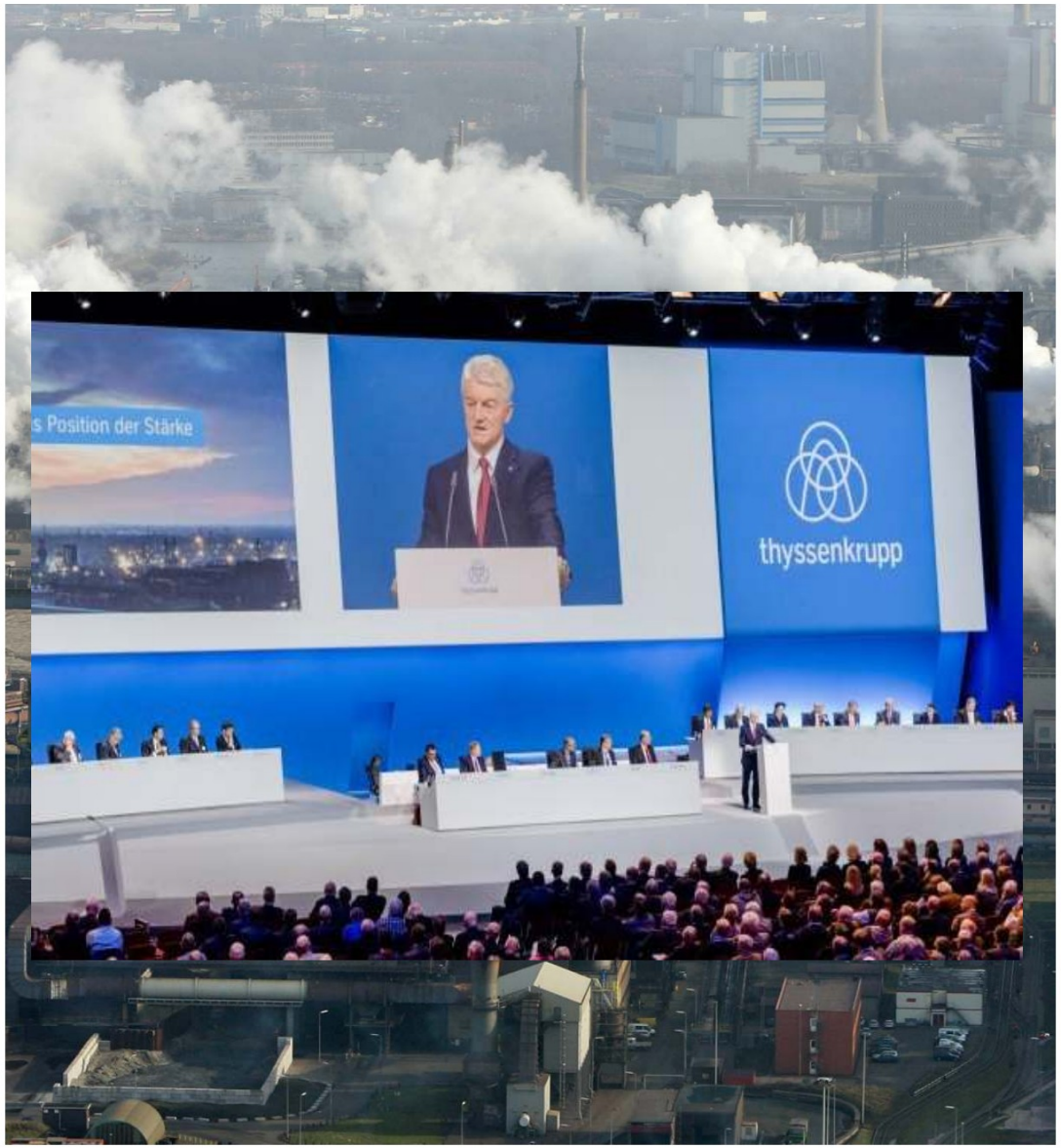

AGRO **INDUSTRIE** **BOUW**

s Position der Stärke
thyssenkrupp

Nationale Aanpak Biobased Bouwen

Van boerenland tot bouwmateriaal

HOUT

VEZEL
S

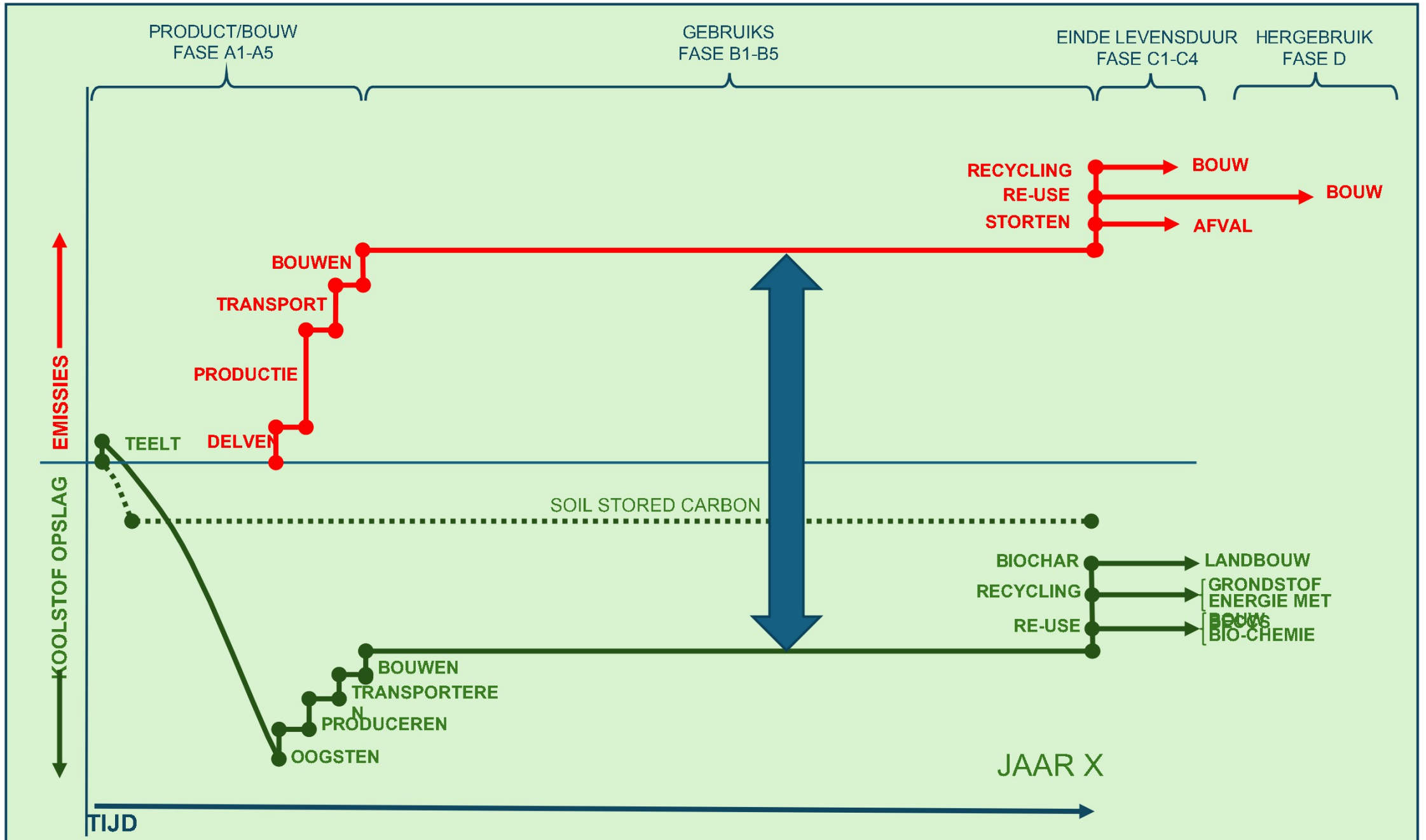
Niet bouwen

Anders bouwen

Recycled bouwen

Biobased bouwen

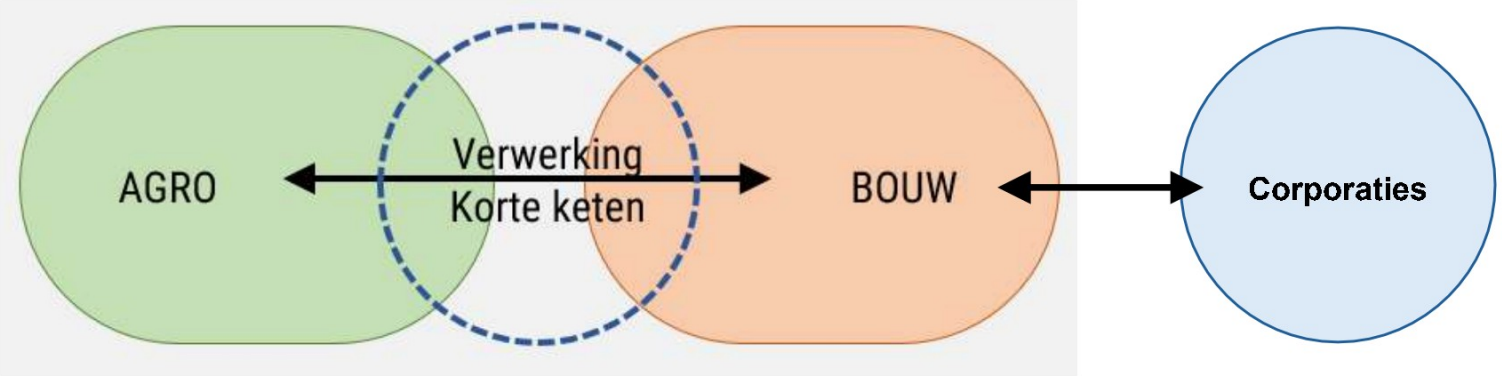
Laag impact bouwen

bron: J. Kriegh, C. Magwood, C. Srubar (2017) | bewerkt: Gideon Building Transition Tribes

Aan de slag Q3 2022 – Q3 2024

Building Balance → **Organisatie ketens** → **Organisatie Corporaties** → **Organisatie Commitment Verklaring** → **Organisatie Corporatie alle Brabantse regio's** → **Aan de slag**

Samengestelde groep door Rabobank uit De Peel en De Kempen

- Akkerbouwers
- Loonwerkers

Samengestelde groep door Building Balance uit Regio Zuid Oost Brabant

- Bouwers/ontwikkelaars
- Onderhoudsbedrijven

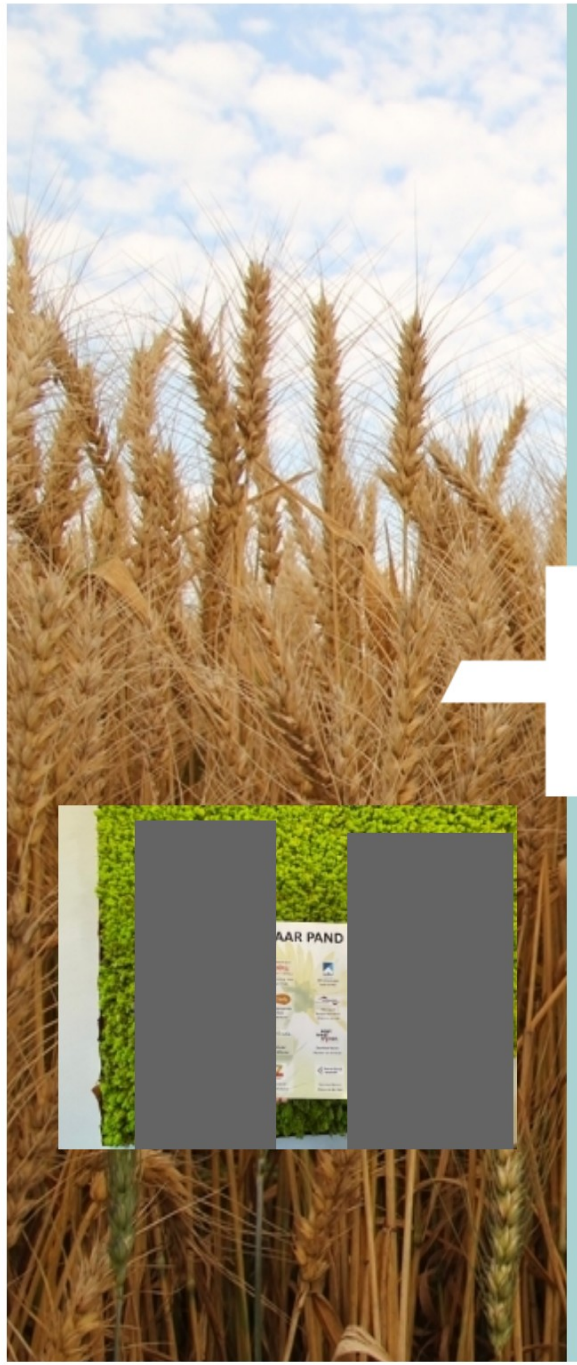
Samen <u>werkende</u> groep door Building Balance uit Regio Zuid Oost Brabant

Andere corporaties volgen

Vierde conclusie: Projectleiders Corporaties vertellen elkaar

Conclusies/vervolg stap

1. Eindklant moet deel uitmaken van keten, 4 corporaties uit ZO Brabant worden uitgenodigd voor keten-overleggen
2. Eindklant onderschrijft Commitment Verklaring met **alle 13 Zuidoost corporaties**. Bouwers en Vezeltelers maken onderlinge afspraken en comfort te geven. Start vezelteelt, Ca 160Ha Graanstro, Vezelhennep, Sorghum
3. Na Zuidoost Brabant volgden de corporaties uit West, Noordoost en Midden Brabant. In de Provincie Zeeland ondertekenden eind september alle 10 corporaties. Medio november/december zullen de Limburgse corporaties volgen
4. Projectleiders/managers corporatie komen bij elkaar en bespreken eerste reeks van te isoleren woningen en bedenken PvA. Daarna vertelt telkens een ervaren PL bij in een andere regio.

Commitment Verklaring Zuidelijke corporaties

In de Provincie Noord-Brabant en Zeeland hebben zich inmiddels 30+10 = 40 corporaties gecommitteerd de Commitment Vekrlaring.

In Q4 2024 zullen ook hun Limburgse collega's volgen.

De bouwsector (architecten, adviseurs, bouwers, onderaannemers en onderhoudsbedrijven) weten waar ze aan toe zijn.

1. **Commitment op de noodzaak om de milieu impact van bouwmaterialen drastisch te reduceren;**
2. **Commitment om daarvoor gefaseerd de overstap te maken van traditionele bouwmaterialen naar biobased materialen;**
3. **Commitment om te starten met de stapsgewijze groei van inkoop van isolatiemateriaal voor dak en gevel op basis van biobased vezels in de reeds geplande renovatie en nieuwbouw in de periode 2023-2027:**
   a. 2023: intentie 5% toepassing
   b. 2024: intentie 15% toepassing
   c. 2025: 35% toepassing
   d. 2026: 70% toepassing
   e. 2027: 100% toepassing
4. **Commitment op de prijsontwikkeling:**
   a. 2023: maximaal 8% hoger dan traditionele (isolatie)materialen
   b. 2024: maximaal 6% hoger dan traditioneel (isolatie)materialen
   c. 2025: maximaal 4% hoger dan traditioneel (isolatie)materialen
   d. 2026: maximaal 2% hoger dan traditioneel (isolatie)materialen
   e. 2027: maximaal gelijk aan traditionele (isolatie)materialen

Tekst uit 1e Commitment Verklaring

Organisatie verwerking en oprichting

Telers Coöperatie Agrarische Bouwmaterialen

Voorbeeld graanteelt met restproduct stro. Stro wordt verwerkt door stro-hakselaar Verhoeven uit Soerendonk (>75 jaar oud bedrijf).

Stro wordt verpakt met robots.

De oostelijke agrariërs richtten Telers Coöperatie Agrarische Bouwmaterialen.

Bouwers en isolatiebedrijven (inblazers) kopen het gehakselde stro bij de TECAB.

BIOBASED BEAUTIES BRABANT

56 Appartementen Veldhoven Sociaal

100 Grondgebonden woningen Etten-Leur Sociaal

40 woningen strobouw Veldhoven Sociaal

88 Nieuwbouw Heijmans Eindhoven Sociaal WOONST 1.0

16 Levensloopbestendige woningen Mierlo Sociaal

11 Woningen Buurtschap te Veld Eindhoven Sociaal

Provincie Noord-Brabant

Collectieve MRE corporaties aanbesteding WOONST 1.0

In 2020 wonnen Heijmans (grondgebonden) en BAM Wonen Zuid (gestapeld) de WOONST 1.0 aanbesteding. De aanbiedingen waren betaalbaar door de grote schaal, maar zouden nog ‘fossiel’ gebouwd worden, met maximale duurzame voorzieningen. Biobased Bouwen was op dat moment in 2020 niet haalbaar voor de corporaties.

Vorig jaar openden enkele grote bouwers hun houtbouwfabrieken. Het Brabantse Heijmans opende haar fabriek in Heerenveen. BAM Wonen opende recente haar HSB-Huizenfabriek.

Recent bood Heijmans aan corporatie Thuis aan om binnen de WOONST 1.0 aanbesteding toch ***88 grondgebonden woningen Biobased uit te voeren voor dezelfde afgesproken prijs. Een doorbraakmoment!***

De woningen zijn gelegen aan de Moddermanlaan in Eindhoven.

Biobased grondgebonden sociale huurwoningen Moddermanlaan in Eindhoven

WoonST
JUIST BIJZONDER

ED REGIO SERVICE

Wijzig Helmond ▸ Net Binnen 112 nieuws Van de lezer

▲ Impressie van een voorbeeld van de grondgebonden woningen van Hurks voor de nieuwe reeks gestandaardiseerde huurwoningen, WoonST 2.0. © Backbone visuals and concepts

2500 betaalbare huurwoningen die snel te bouwen zijn in aantocht: corporaties doen nieuwe bulkaankoop

AA ed.nl

Collectieve corporaties aanbesteding IN Oost Brabant

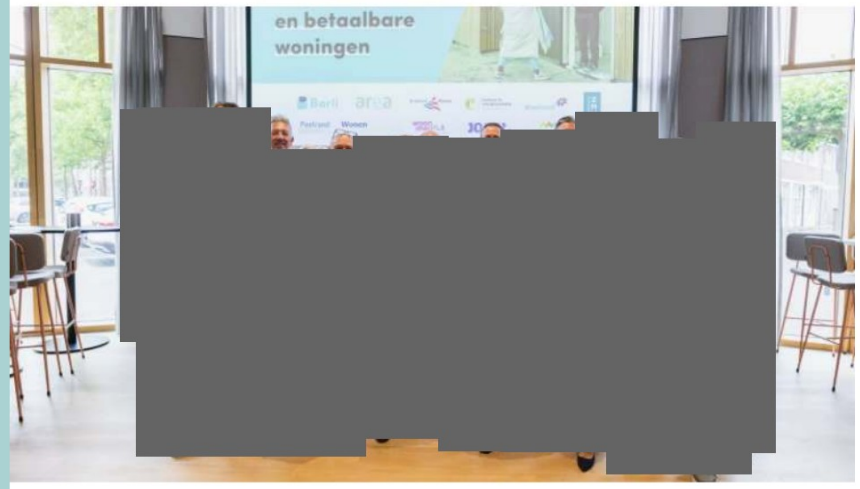
In Zuidoost en Noordsoost Brabant hebben de regionale collectieve corporaties een aanbesteding uitgeschreven voor de grootschalige nieuwbouw van veel woningen. Dit geldt voor een periode van 4 jaar, van 2024 t/m 2027. 3 juli gunden de corporaties:

- **13 Zuidoostelijke corporaties** gunden in totaal 2500 woningen aan twee Brabantse bedrijven. **Hurks Bouwbedrijf** bouwt **750 grondgebonden woningen**. **BAM Wonen Zuid** bouwt **1750 gestapelde woningen.** Met beide bouwbedrijven maakten we een samenwerkingsovereenkomst voor de ***levering van vezels uit de regio Zuidoost Brabant.***
- **10 Noord Oostelijke corporaties** schreven een aanbesteding uit voor de nieuwbouw van 1000 woningen. **Barli Modulebouw** uit Uden bouwt deze woningen als module in de fabriek.

Met Barli worden nog dit jaar afspraken gemaakt over de levering van regionale vezels in hun biobased Hout Skelet Bouw modules.

In Etten-Leur (wijk Haansberg) plaatste Barli recent 100 verplaatsbare permanente woningen. Ze zijn geplaatst met een tijdelijke vergunning.

klik nieuws UDENS WEEKBLAD

Vandaag werd de samenwerking bezegeld met het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst.

Woningcorporaties en Barli bundelen krachten voor 1.000 modulaire woningen

kliknieuwsuden.nl

Ontwikkelingen Gemeenten

Met diverse Brabantse gemeenten zijn we in gesprek over ***biobased gebiedsontwikkelingen***

- Gemeente Etten-Leur: **1600-1800** woningen wijk Haansberg (de eerste Barli woningen zijn gebouwd)
- Gemeente Bergen op Zoom: **7000** woningen op diverse plekken
- Gemeente Oirschot: **400** woningen De Kemmer
- Gemeente Meierijstad: **550** woningen in nieuwe aan te leggen wijk
- Gemeente Helmond: **2600** woningen Nieuw Brandvoort

De gemeenten worden praktisch bijgestaan door diverse gespecialiseerde collega's van Building Balance Nederland. De basisregie ligt in handen van Ketenregie Noord-Brabant en Ketentrekkers Noord-Brabant vanwege kennis in de regio.

Bij de plannenmakerij wordt gebruik gemaakt van de recent gepubliceerde Gereedschap voor een toekomst-bestendige uitvraag door gemeenten.

GEREEDSCHAP VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE UITVRAAG DOOR GEMEENTEN

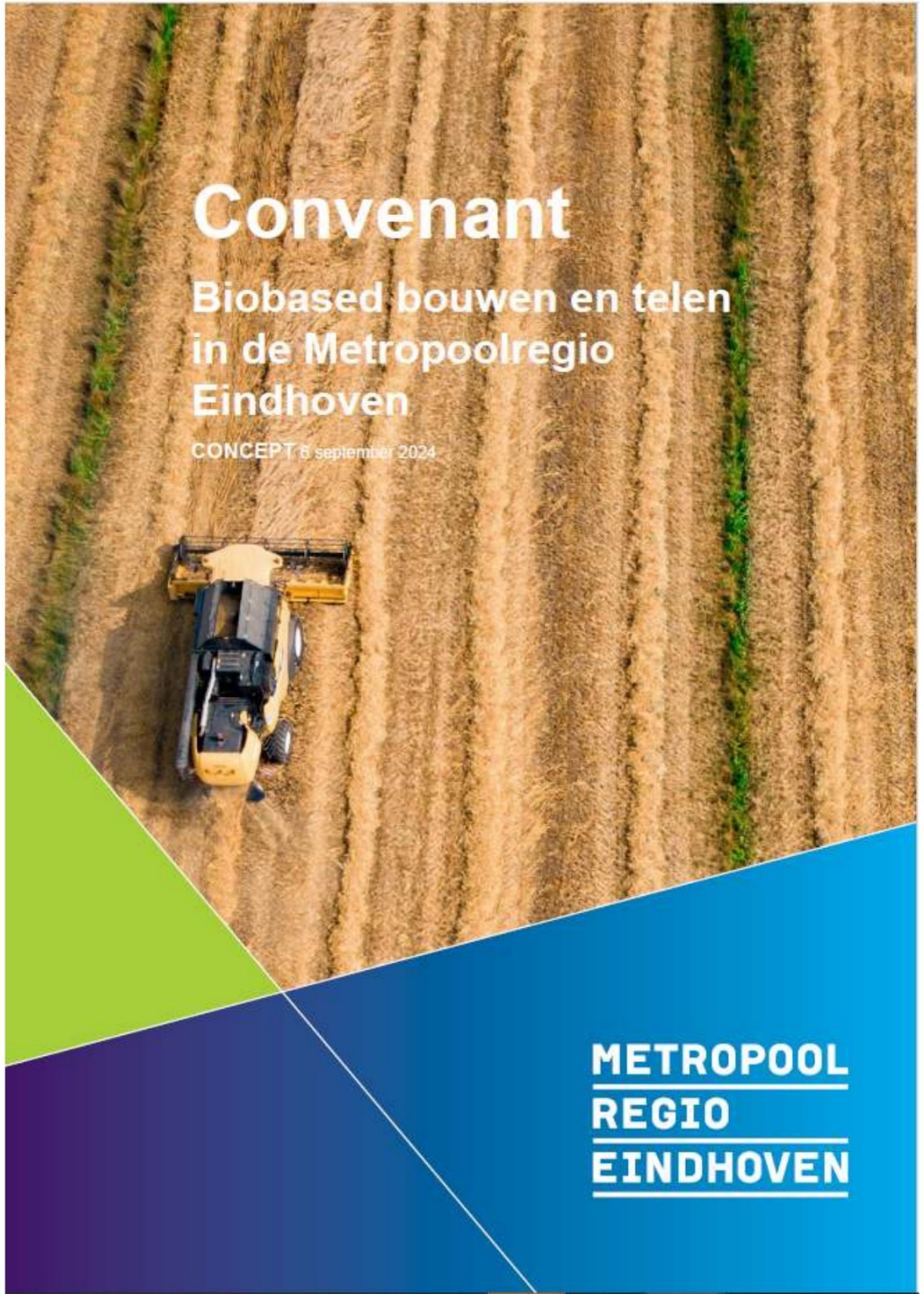
- Gebiedsontwikkeling
- Gebouw aanbesteding
- Grondverkoop aan ontwikkelaars

Datum: 5 april 2024
Versie: 0.5 – CONCEPTVERSIE

Toekomst bestendig bouwen.nl · Cirkelstad · City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen · Building Balance

Biobased Symposium Bergen op Zoom 23 april 2024

Convenant

Biobased bouwen en telen in de Metropoolregio Eindhoven

CONCEPT 6 september 2024

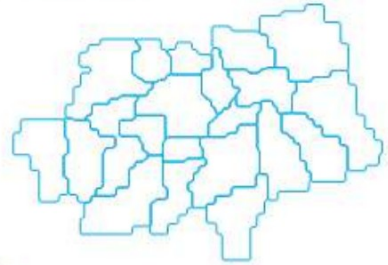
METROPOOL REGIO EINDHOVEN

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

Convenant Biobased Bouwen & Telen

in de Metropoolregio Eindhoven - Overzicht

De 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven stimuleren met dit convenant het biobased bouwen en telen in de MRE.

Algemeen - P5

- We werken aan een toekomstbestendige transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave
- We combineren de ambities voor biobased van de poho's 'wonen' en 'vitaal landelijk gebied' om onze ambities effectiever te realiseren

Stimulering van de vraag - P6

- Biobased materialen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen
- Een sterke, circulaire en lokale economie
- Een kleinere ecologische voetafdruk van de woningbouw
- Kansen creëren voor een beter woonklimaat
- Biobased materialen toepassen in utiliteitsbouw en gemeentelijke voorzieningen

Faciliteren van het aanbod - P7

- Bieden van nieuwe agrarische verdienmodellen
- Versterken biodiversiteit en verantwoord landgebruik
- Vergroten grondstofzekerheid

Kennisdeling & samenwerking - P8

- Met netwerken en partnerschappen bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen

Regelgeving & certificering - P8

- Kansen bieden in regelgeving en certificering
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving voor biobased bouwen en telen

Ontwikkelen Vezel Innovatie Coalitie Noord-Brabant

Innovatie Coalitie

Samenwerken zit in het DNA van de Brabander. We werken aan een Circulaire Economie en Grondstoffentransitie. De afgelopen decennia zijn er reeds vele initiatieven proeftuinen en pilots uitgevoerd.

Het is tijd voor opschaling naar een reële en volwaardige economie.

Met de ondertekening van de Commitment Verklaring Biobased Bouwen door nagenoeg alle Brabantse Corporaties weet de bouwsector waar ze aan toe is. Ook de Zeeuwse corporaties hebben zich inmiddels aangesloten. De Limburgers volgen binnenkort met een vergelijkbaar initiatief.

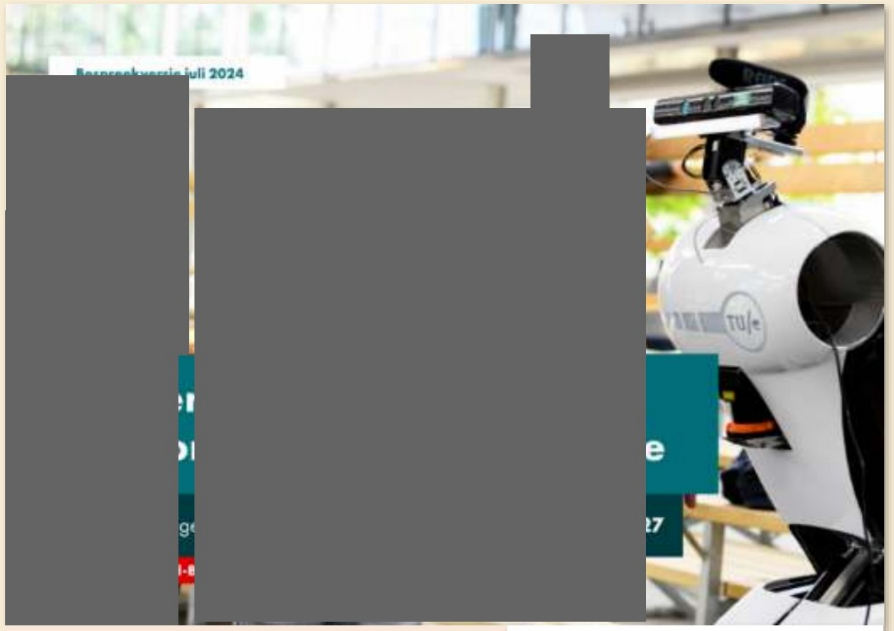
De Brabantse Bouwers zijn inmiddels druk met het ombouwen van hun fossiele bouwconcepten naar een Biobased variant. Twee Brabantse bouwers verkregen recent de opdracht voor in totaal 1750 Biobased nieuwbouwwoningen. Met beide bouwers zijn/worden afspraken gemaakt voor afname van Brabantse Vezels.

Voorwoord

In Brabant bedenken we slimme oplossingen voor onze maatschappelijke uitdagingen. Robots en digitale oplossingen waardoor minder mensen meer werk kunnen verzetten. Biomaterialen waarmee we niet alleen kunnen genezen, maar het lichaam zichzelf laten regenereren, zodat mensen gezond blijven en gezond oud worden. Flexibele zonnepanelen, betere batterijen en nieuwe generaties veilige nucleaire reactoren, die zorgen voor schone energie voor de toekomst. Wie de toekomst wil zien, moet in Brabant zijn.

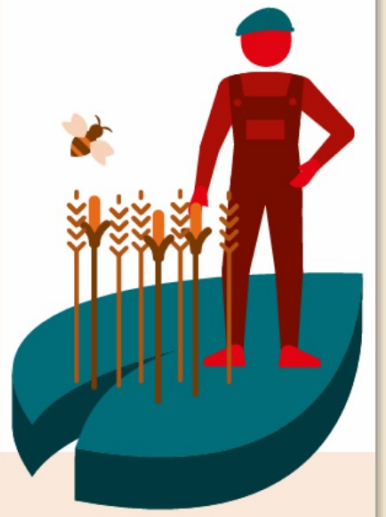

Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024 – 2027

NIEUW - Vezelstrategie

We ontwikkelen een innovatiecoalitie om verwerkingscapaciteit in Brabant te creëren voor de geteelde of te telen groene grondstoffen en/of reststromen. We hebben groen innovatieve machines nodig om vezelverwerking mogelijk te maken. Zo kunnen we het gebruik van groene grondstoffen en mogelijke reststromen daarvan bevorderen en het gebruik van fossiele materialen verminderen. We ontwikkelen samen met partners een veelzijdige aanpak: van het bevorderen van ondersteunende wetgeving, publiek-private partnerschappen tot het stimuleren van de vraag uit de markt. Deze innovatiecoalitie sluit aan op Building Balance en het ENZuid-programma dat inzet op het benutten van zoveel mogelijk bruikbare stoffen uit planten. We zoeken hierbij naar samenwerking en financiële ondersteuning via het Interregprogramma.

Status projecten Building Balance Vezelrijk Brabant

Biobased Nieuwbouw gerealiseerd	328	Woningen *
Biobased Nieuwbouw in planning	4222	Woningen
Biobased Gebiedesontwikkeling gemeenten in planning	5150	Woningen
Totaal Biobased Beauties	9700	Woningen
Fabriekscapaciteit Biobased Bouwwerken Brabant	6700	Woningen per jaar **
Projecten dakenstroom gerealiseerd met TECAB stro indak/opda	50	Daken
Projecten dakenstroom gerealiseerd in planning		In ontwikkeling ***
Utiliteit Scholen/Kinderdagverblijf/Buiten Schoolse Opvang	3	stuks
* ca 51% van de woningen is uitgevoerd als HSB/CLT met Biobased isolatiemateriaal		
** Gebaseerd op 4 bekende fabrieken		
*** Samen met Gemeenten en Corporaties wordt gewerkt aan een dakenstroom isolatie bestaande daken		